

Проект ARISE

Екстрений проект надання інклюзивної підтримки для відновлення сільського господарства України (ARISE) – це проект, що фінансується Світовим банком і реалізовується Міністерством аграрної політики та продовольства України (МАПП) та Фондом розвитку підприємництва (ФРП). Проект підготовлено за процедурами термінового реагування. Він набув чинності в грудні 2023 року та буде закрито у вересні 2025 року. Проект спрямований на підтримку інклюзивного сільськогосподарського виробництва та забезпечення негайного та ефективного реагування на кризи чи надзвичайні ситуації.

ARISE підтримує Уряд України у забезпеченні сільськогосподарського виробництва і спрямований для вирішення двох викликів, з якими стикається сільське господарство України після вторгнення Росії в Україну: як підтримувати безперервний посів продовольчих культур і збір врожаю протягом наступних двох років і як зробити відновлення сільського господарства інклюзивним, надаючи більше можливостей для невеликих ферм. Вирішення цих проблем визначатиме не лише майбутнє сільського господарства та продовольчої безпеки в Україні, а й суттєво вплине на майбутні перспективи глобальної продовольчої безпеки та безпеки харчування (FNS) протягом наступних кількох років.

Більш детальна інформація про ARISE <https://www.worldbank.org/uk/news/press-release/2023/10/30/farmers-in-ukraine-to-benefit-from-world-bank-support>.

Проект **ARISE** розроблено як «рамковий проект» вартістю 700 мільйонів доларів США, який використовуватиме інвестиційний проект. Інвестиції у відновлення та реконструкцію повинні закласти основу для відновлення України, надання послуг для населення та економічної діяльності, а також консолідувати свій шлях розвитку до нижчого рівня вуглецю, кліматостійка та інклюзивна країна, яка більше відповідає європейським стандартам.

Впровадження та управління проектом включає підтримку закупівель, управління фінансами, управління екологічними та соціальними ризиками, залучення громадян, моніторинг, оцінку, аудит та звітність (<https://www.worldbank.org/en/projects-operations/environmental-and-social-framework>).

Бенефіціарами даного проекту виступають **малі фермерські господарства**, це фізичні або юридичні особи, які: а) здійснюють виробництво та/або переробку та/або продаж сільськогосподарської продукції; б) зареєстровані в ДАР; в) володіє та/або користується сільськогосподарськими угіддями площею від 1 до 120 га або має у власності від 3 до 100 корів, або від 5 до 500 племінних кіз і овець та г) відповідають вимогам постанови КМУ від 16.08.2022 № 918 «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для надання підтримки фермерським господарствам та іншим виробникам сільськогосподарської продукції».

Даним проектом передбачені види діяльності, які **ВИКЛЮЧАЮТЬСЯ** з фінансування, а саме:

1. Exclusion list;
2. Інвестиції, які класифікуються як «високий» ризик відносно екологічних та соціальних впливів;
3. Інвестиція, яка класифікується як великомасштабне фізичне та економічне переміщення, придбання землі, обмеження на землекористування або вимушене переселення (ЕСС 5); яка негативно впливає на чутливі середовища існування, як описано в Збереженні біорізноманіття та сталому управлінні живими природними ресурсами (ЕСС 6); яка негативно впливає на культурну спадщину (ЕСС 8); яка передбачає дитячу або примусову працю.

Екологічна і соціальна політика

Фонд розвитку підприємництва (далі – ФРП) прийняв та опублікував «Систему екологічного та соціального управління» (СЕСУ) включає Екологічну і соціальну політику як основний елемент цієї СЕСУ. У цій Екологічній і соціальній політиці ФРП визначає своє зобов'язання щодо врахування екологічних і соціальних аспектів у фінансуванні, яке він надає, з метою усунення екологічних і соціальних ризиків та впливів, пов'язаних з фінансуванням ММСП та великих підприємств через ФУУ, та управління ними, а також забезпечення того, щоб діяльність бенефіціарів не завдавала шкоди людям та навколишньому середовищу протягом усього терміну фінансування підтримуваної діяльності.

Через свою Екологічну і соціальну політику ФРП бере на себе зобов'язання сприяти підвищенню стійкості та інклюзивному зростанню українського бізнес-сектору для ММСП та більших підприємств. У зв'язку з цим, ФРП визнає свою ключову роль у забезпеченні рівноправного та сталого доступу підприємств-бенефіціарів до доступних фінансових ресурсів, необхідних для подолання унікальних викликів, що стоять перед бізнесом в Україні.

Екологічна і соціальна політика ФРП визначає керівні принципи, на яких ґрунтується зобов'язання ФРП щодо дотримання застосованих екологічних і соціальних стандартів та інших наскрізних екологічних і соціальних питань, як-от: захист прав людини, пом'якшення наслідків зміни клімату, адаптація та стійкість до них, сприяння гендерній рівності, врахування інтересів незахищених/вразливих9 груп населення або осіб, забезпечення безпечних та здорових умов праці, включно з належною культурою та практикою охорони праці, а також підтримання ефективної системи МЗК, що охоплює питання взаємодії із зацікавленими сторонами, розкриття інформації та розгляду і врегулювання скарг.

Ґрунтуючись на цих керівних принципах, ФРП прагне сприяти довгостроковій життєздатності та глобальній конкурентоспроможності національних підприємств, що працюють, зокрема, в аграрному та інших бізнес-секторах, одночасно роблячи свій внесок у глобальну продовольчу безпеку та безпеку продуктів харчування. У цьому контексті ФРП позиціонує себе як каталізатора, який прагне стратегічно трансформувати ризики та виклики у бізнес-секторі України у можливості для ММСП та великих підприємств шляхом просування сталих практик та використання кліматично-дружніх технологічних досягнень через покращення доступу до життєво важливих фінансових ресурсів. Основна мета полягає в тому, щоб сприяти розвитку агробізнесу та інших секторів економіки України в напрямку створення середовища, що характеризується інклюзивним зростанням бізнесу, реагуючи не лише на нагальні виклики та ризики в національному масштабі, але й закладаючи фундамент для процвітаючого та сталого майбутнього для всіх.

Реалізуючи це бачення, ФРП прагне забезпечити, щоб комерційні банки-партнери ("ФУУ") систематично враховували міркування щодо управління екологічними та соціальними ризиками, визначеними за допомогою надійних процедур оцінки екологічних та соціальних аспектів, у своїх процесах прийняття кредитних рішень та схвалення транзакцій. Це сприятиме впровадженню принципу відповідального фінансування через банки-партнери ФРП, а також дозволить українським підприємствам забезпечити соціальну, екологічну та економічну стійкість їхньої господарської діяльності.

Звернення зі скаргами і пропозиціями щодо участі підприємництва у програмі Доступні кредити 5-7-9

Шановні підприємці!

У разі виникнення непорозумінь або скарги на неналежну поведінку Фахівців банків-учасників або Фонду розвитку підприємництва, негайно звертайтеся на адресу ФРП письмово (м. Київ, вул. Липська 7а) або електронною поштою на адресу mail@bdf.gov.ua, або за телефоном [380 44 333 43 54](tel:380443334354). Ваше звернення може бути анонімним (за бажанням, для отримання відповіді, просимо залишити контактний телефон).

Відповідальна особа ФРП Бортніков Геннадій Петрович,
член Правління, головний ризик-менеджер

Перелік винятків Фонду розвитку підприємництва (ФРП) за програмами співпраці зі Світовим банком України визначає види господарської діяльності підприємств-бенефіціарів, які не можуть бути профінансовані ФРП через фінансові установи-учасниці (ФУУ).

1. Діяльність, заборонена національним законодавством України або міжнародно-правовими актами, ратифікованими Україною.

2. Виробництво або торгівля будь-якими продуктами чи види діяльності, що вважаються незаконними відповідно до законів чи правил приймаючої країни або міжнародних конвенцій та угод, або такими, що підлягають міжнародній забороні чи поетапній ліквідації, наприклад, фармацевтичні препарати, пестициди, гербіциди та інші токсичні речовини (відповідно до Роттердамської конвенції, Стокгольмської конвенції та документу Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) "Фармацевтичні препарати: Обмеження у використанні та доступності"), озоноруйнівні речовини (згідно з Монреальським протоколом), ПХБ, дикі тварини та продукти, що охороняються відповідно до CITES, заборонена транскордонна торгівля відходами (згідно з Базельською конвенцією).

3. Виробництво або торгівля зброєю та боєприпасами, включно зі сумнівною зброєю або її критичними компонентами (ядерна зброя та радіоактивні боєприпаси, біологічна та хімічна зброя масового знищення, касетні бомби, протипіхотні міни, збагачений уран).

4. Виробництво або торгівля алкогольними напоями (крім пива та вина).

5. Виробництво або торгівля тютюном.

6. Азартні ігри, казино та прирівняні до них підприємства.

7. Виробництво або торгівля радіоактивними матеріалами. Це не стосується придбання медичного обладнання, обладнання для контролю якості та будь-якого обладнання, де радіоактивне джерело вважається мінімальним та/або адекватно захищеним.

8. Виробництво або торгівля незв'язаними азбестовими волокнами. Це не стосується придбання та використання скріплених азбестоцементних листів, де вміст азбесту становить менше 20%.

9. Деструктивні методи рибальства та дрейфтерний промисел у морському середовищі з використанням сіток довжиною понад 2,5 км.

10. Виробництво або діяльність, пов'язана зі шкідливими або експлуаторськими формами примусової праці / шкідливою дитячою працею.

11. Комерційні лісозаготівлі в тропічних вологих пралісах.

12. Виробництво або торгівля деревиною чи іншою продукцією лісозаготівельної діяльності, що не походить з лісів зі сталим лісокористуванням.

13. Виробництво, торгівля, зберігання або транспортування значних обсягів небезпечних хімічних речовин або використання небезпечних хімічних речовин у промислових масштабах. Небезпечні хімічні речовини включають бензин, керосин та інші нафтопродукти.

14. Інвестиції, які можуть бути пов'язані зі знищенням або значним погіршенням стану територій, що знаходяться під особливою охороною (без належної компенсації відповідно до міжнародних стандартів).

15. Атомні електростанції (окрім заходів, що зменшують екологічну небезпеку існуючих активів) та шахти, основним джерелом видобутку яких є уран.

16. Пошуки, розвідка та видобуток вугілля; наземні транспортні засоби та пов'язана з ними інфраструктура, що в основному використовуються для видобутку вугілля; електростанції, теплоелектроцентралі та когенераційні установки, що в основному працюють на вугіллі, а також пов'язані з ними лінії електропередачі.

17. Нетрадиційний пошук, розвідка та видобуток нафти з бітумінозних сланців, бітумінозних пісків або нафтових пісків.

18. В окремих секторах фінансові зобов'язання для конкретних нових проєктів будуть пов'язані з такими якісними умовами:

а. Великі проєкти з будівництва гребель та ГЕС використовують рекомендації Всесвітньої комісії з гребель (WCD) як орієнтир.

б. У проєктах з нетрадиційного пошуку, розвідки та видобутку газу буде розкрито відповідно до міжнародних стандартів, що не очікується суттєвого зниження рівня підземних вод або їх забруднення, що вживаються заходи для захисту ресурсів (зокрема, води) та їх повторного використання, що використовується відповідна технологія для безпечного буріння, яка включає інтегровану обв'язку свердловини та випробування під тиском.

Тест на обґрунтованість застосовуватиметься у випадках, коли господарська діяльність підприємств матиме значний вплив на розвиток, а обставини в Україні вимагають внесення змін до Переліку винятків ФРП.